

Olaf Rozwadowski

ZINTEGROWANA POLITYKA
BEZPIECZEŃSTWA NARZĘDZIEM
POPRAWY BEZPIECZEŃSTWA
W UCZELNIACH WYŻSZYCH

Abstrakt

Idea *community policing* zawiera się w stwierdzeniu: Policja bez partnerskiego wsparcia społeczeństwa niewiele zdoła. Projekt o nazwie Zintegrowana Polityka Bezpieczeństwa adresowany jest do wyższych uczelni. Partnerami w projekcie są oprócz Policji, administracja uczelni, samorzady studenckie oraz inni partnerzy zewnętrzni. Pozytywne efekty projektu polegają na tym, że Policja przestaje być instytucją restrykcyjną, działa dla społecznego efektu, jest postrzegana nie tylko, jako instytucja zwalczająca skutki różnych społecznych patologii. Doraźne rozwiązania w zakresie poprawy bezpieczeństwa zastępowane są systemem, w którym współodpowiedzialność i wspólna dbałość o bezpieczeństwo stają się celem, a zarazem nawykiem.

Słowa kluczowe: bezpieczeństwo, Policja, Zintegrowana Polityka Bezpieczeństwa

Abstract

The idea of community policing is contained in the statement: Police without peer social support little things happen. The project named Integrated Safety Policy is aimed at universities. Partners in the project are in addition to the police, university administrators, student governments and other external partners. The positive effects of the project based on the fact that the police no longer restrictive institution, working for the social effect is seen not only as an institution fighting the effects of different social pathology. Ad hoc solutions for improving safety are replaced by a system in which responsibility and shared care the security has become the target, and also a habit.

Keywords: security, police, Integrated Security Policy

2. Uwagi wstępne

Ostatnie dziesięciolecie w Polsce to czas intensywnych przemian ustrojowych, ekonomicznych, gospodarczych. Oprócz wielu pozytywnych zjawisk związanych z procesem demokratyzacji, wzrostem poczucia wolności, poprawą sytuacji materialnej części obywateli, obserwuje się również narastanie zjawisk budzących niepokój społeczny. Do zjawisk tych należą przede wszystkim wzrost tzw. brutalizacji życia i związanej z tym przemocy. Wyniki badań opinii publicznej wskazują na wzrost poczucia zagrożenia wśród obywateli, zwłaszcza mieszkańców dużych miast¹. Wiele miejsc i sytuacji uważanych dotąd za bezpieczne zaczyna kojarzyć się z poczuciem zagrożenia. Problemem staje się przestępczość nieletnich, która koncentruje się na terenie miejskim, a szczególnie w dużych aglomeracjach. By przeciwdziałać tym negatywnym zjawiskom należy wprowadzać idee zintegrowanego wychowania definiowanego przez S. Kawulę, jako²: „całokształt warunków grup, stowarzyszeń, organizacji i instytucji działających w społeczeństwie, od których uzależnione są ostatecznie efekty wychowania”. By skutecznie przeciwdziałać wzrostowi przemocy wśród nieletnich trzeba zwalczać wszystkie przyczyny jednocześnie, a przede wszystkim zaangażować odpowiednich partnerów współpracujących w dążeniu do celu.

Idąc w kierunku realizacji celu, jakim jest poprawa poczucia bezpieczeństwa wśród obywateli Komenda Wojewódzka Policji w Krakowie w 1996 roku podpisała z Policją Regionu Hollands Midden w Holandii porozumienie o współpracy. Kierunki partnerskiej współpracy obejmowały następujące obszary: orga-

¹ *Analiza przestępczości nieletnich w 1992 r na tle podstawowych uwarunkowań społecznego nieprzystosowania*, Wydział II Prewencji Komendy Głównej Policji, Warszawa 1993.

² S. Kawula, *Studia z pedagogiki społecznej*, Olsztyn 1996.

nizacja służb policyjnych, specjalistyczne szkolenia, wymiana informacji, projekty zewnętrzne, bezpośrednio zaangażowane w poprawę bezpieczeństwa, a przede wszystkim – poprawę poczucia bezpieczeństwa mieszkańców regionu.

Idea *community policing* zawiera się w stwierdzeniu: Policja bez partnerskiego wsparcia społeczeństwa niewiele zdziała. Aby osiągnąć cel, jakim jest szerokie wsparcie społeczne, Policja musi budzić zaufanie i nie może być postrzegana, jako instytucja represyjna, nieprzyjazna. Drogi prowadzące do celu przebiegają na różnych płaszczyznach, począwszy od zmiany wyglądu jednostek Policji, poprzez współpracę z innymi instytucjami i podmiotami, kończąc na większej skuteczności w zakresie zwalczania i zapobiegania przestępstwom.

Projekt o nazwie Zintegrowana Polityka Bezpieczeństwa, bazująca na definicji bezpieczeństwa rozumianego jako wartość – dobro indywidualnie i społecznie niezbędne, konieczne i wymagające ochrony prawnej³, dokładnie spełnia te warunki posiadając następujące zalety:

- tworzy go grupa partnerów, a jednym z nich jest policja,
- w przeciwieństwie do typowych programów „policyjnych” istotnym jest, że pozostali partnerzy nie czują się zdominowani przez Policję, co wzmacnia ich poczucie wartości i poprawia ocenę możliwości wpływu na sytuację,
- projekt pozwala na kompleksowe podejście do problemów w obszarach będących przedmiotem zainteresowania partnerów,
- nie ma tutaj do czynienia z wycinkowym traktowaniem problemów (np. projekt zastosowany w uczelni pozwala rozwiązać zarówno problemy przemocy wśród studentów, handlu narkotykami, bezpieczeństwa w drodze na czy z uczelni),

³ J. Piwowarski, A. Zachuta, *Pojęcie bezpieczeństwa w naukach społeczno-prawnych*, Drukarnia GS, Wyższa Szkoła Bezpieczeństwa Publicznego i Indywidualnego „Apeiron” w Krakowie, 2013, str. 6.

- standardowe programy mają swój koniec, natomiast ZPB uruchamia pewien system, model współdziałania, który w przyszłości wymaga tylko podtrzymywania,
- rola Policji w opinii publicznej jest „nietykowa”, stawia ona na pierwszym miejscu nie represję, ale profilaktykę podchodząc do sprawy bezpieczeństwa z dużą wyobraźnią.

Projekt ZPB początkowo realizowany był eksperymentalnie, jako projekt centralny, pod nadzorem Komendy Głównej - „*Współpraca bilateralna platforma Polska – Holandia*” mając charakter pilotażowy. Głównym założeniem ww. programu było wypracowanie modelowych rozwiązań współdziałania Policji, organów administracji samorządowej, w zakresie poprawy bezpieczeństwa obywateli, a w konsekwencji stworzenie tzw. zintegrowanego systemu kształtowania polityki bezpieczeństwa⁴. Z uwagi na pilotażowy charakter do udziału w omawianym przedsięwzięciu wytypowano dwa województwa: małopolskie (powiat olkuski i suski) i łódzkie (powiat pabianicki i łowicki)⁵.

Jednym z podstawowych założeń było określenie zjawiska przestępczego, które należy ograniczyć w wyniku podejmowanych działań. W województwie łódzkim skoncentrowano się na problemie ograniczenia kradzieży z włamaniem do piwnic. W województwie małopolskim zakres przedsięwzięć dotyczył *ograniczenia zjawiska przemocy i agresji w grupach rówieśniczych*. Dlatego też zaproszono do współpracy po jednej ze szkół podstawowych i gimnazjum (był to kolejny partner do udziału w programie).

Mając na uwadze określenie skali zjawiska, w zaproszonych do udziału szkołach przeprowadzono badania ankietowe, którymi objęto uczniów, nauczycieli i rodziców. W Suchoj Beskidzkiej ankiecie poddano 202 uczniów, 25 nauczycieli, 129 rodziców (badania przeprowadzono w Szkole Podstawowej i Gimnazjum Nr 1). W Olkuszu ankietę wypełniło łącznie 522 uczniów, 42

⁴ Dane Komenda Główna Policji, Warszawa, 2001.

⁵ Dane Wydział Prewencji Komendy Wojewódzkiej Policji w Krakowie, Kraków 2003.

nauczycieli i 274 rodziców. (badania przeprowadzono Szkoły Podstawowej Nr 10 i Gimnazjum Nr 2). Analizy zebranych danych, opracowania uzyskanych wyników dokonał Zespół Zakładu Służby Prewencyjnej WSPol. w Szczytnie. Uzyskane wyniki pozwoliły stwierdzić, iż w grupie uczniów objętych badaniem ofiarami różnych form przemocy było ok. 46 % ankietowanych (uzyskane wartości w obu powiatach suskim i olkuskim były zbliżone). W oparciu o uzyskane wyniki badań w marcu 2001r. w KWP w Krakowie opracowano „*Plan przeciwdziałania i ograniczenia zjawiska przemocy w grupach rówieśniczych w szkołach podstawowych i gimnazjalnych na terenie powiatu olkuskiego i suskiego*”⁶. Wdrażano go w dużych szkołach, w których istniał ukrywany wstydlivie problem przemocy. Z czasem stał się w Małopolsce projektem regionalnym, koordynowanym przez KWP przy ciągłym wsparciu i doradztwie kolegów z Policji holenderskiej.

Projekt ten po odpowiedniej przebudowie i dostosowaniu do specyfiki uczelni wyższych realizowany był na terenie Akademii Górniczo – Hutniczej, Politechniki Krakowskiej. Obecnie jest realizowany w Uniwersytecie Ekonomicznym w Krakowie, Akademii Krakowskiej im. Frycza Modrzewskiego w Krakowie, Akademii Wychowania Fizycznego w Krakowie, Uniwersytecie Rolniczym w Krakowie.

2. Główne etapy i problemy przy realizacji Zintegrowanej Polityki Bezpieczeństwa

Przystępując do realizacji projektu ZPB należy określić etapy realizacji oraz zadania i terminy ich realizacji dla poszczególnych partnerów.

Pierwszy etap polega na wyborze obszaru i celu, jaki należy osiągnąć, wybór powinien być poprzedzony rozpoznaniem sytuacji oraz w konsultacją z przyszłymi partnerami.

Drugi etap to identyfikacja problemu i określenie jego skali, niezbędnym będą przemyślenie przeprowadzone badania ankie-

⁶ Ibidem.

towe. Poddając analizie wyniki badań, dowiadujemy się, dlaczego dzieje się tak i kto (jakie instytucje, podmioty) mogłyby skutecznie pomóc w likwidacji problemu. Wytypowanych partnerów zaprasza na spotkanie i za pomocą czytelnej prezentacji motywuje się ich do podjęcia współpracy. Warto władzom uczelni przedstawić korzyści, jakie niesie wprowadzenia i realizacja ZPB na terenie uczelni wyższej.

Trzeci etap polega na określeniu, **co, kto i kiedy** może zrobić,

Czwarty etap to budowa Zintegrowanego Planu Działania, gdzie określamy terminy realizacji poszczególnych działań przez partnerów.

Przy realizacji ZPB mogą wystąpić następujące problemy:

- skupienie się na zdiagnozowanym problemie, a nie na jego rozwiązaniu,
- przejście do rozwiązania problemu bez dokładnej jego identyfikacji,
- skupienie się na symptomach, a nie na istocie problemu,
- dopuszczenie do wycofania się któregokolwiek z partnerów.

Pozytywne efekty projektu polegają między innymi na tym, że Policja przestaje być instytucją restrykcyjną, to znaczy nie jest postrzegana, jako instytucja zwalczająca skutki społecznych patologii, ale jako partner w dążeniu do wspólnego celu. Doraźne rozwiązania w zakresie poprawy bezpieczeństwa zastępowane są systemem, w którym współodpowiedzialność i wspólna dbałość o bezpieczeństwo stają się nawykiem. Policyjne statystyki nie stają się celem działania, lecz narzędziem, a podstawowym miernikiem bezpieczeństwa jest poczucie bezpieczeństwa, a nie liczby. A wreszcie – mieszkańcy miasta, dzielnicy, osiedla mają swój konkretny współdział w tworzeniu samym sobie bardziej komfortowych warunków życia i pracy.

Droga do wspólnego sukcesu jest pracochłonna, pamiętać należy o trzech głównych warunkach:

- wszyscy partnerzy, a więc i Policja muszą mieć świadomość wspólnych celów,

- wszyscy partnerzy muszą mieć świadomość korzyści płynących z ich osiągnięcia
- wszyscy partnerzy muszą dbać o właściwą komunikację między sobą.

Słowo „świadomość” wydaje się być kluczowym. To właśnie świadomość jest w projekcie ZPB motorem, katalizatorem wywołującym właściwe reakcje i pozwalającym dokonywać odkryć, które zmieniają sposób myślenia o publicznym porządku i bezpieczeństwie.

Konstrukcja projektu ZPB przedstawia się następująco, u jego podstaw leży wybór obszaru i problemu, którym zamierzamy się zająć. Wyboru dokonuje się w oparciu o rozpoznanie sytuacji oraz konsultacje z potencjalnym przyszłym „podstawowym” partnerem. Jeśli więc w dzielnicy mówi się wiele o miejscowym gimnazjum, o tym, że dochodzi tam nieustannie do incydentów związanych z przemocą, że w pobliżu kręcą się dealerzy narkotyków a dzieci wracają do domów niejednokrotnie bez telefonu komórkowego lub kupionej właśnie markowej kurtki. Warto zastanowić się nad wyborem tego właśnie problemu, czyli poprawy bezpieczeństwa uczniów. Oczywiście może to być również problem kradzieży kieszonkowych w centrum handlowym, drobnych kradzieży i wandalizmu na osiedlu domków jednorodzinnych, czy nagminnych zakłóceń porządku publicznego w rejonie dużej dyskoteki.

Punkt drugi – to identyfikacja problemu i określenie jego skali, do czego w najlepszy sposób posłużą przemyślane przeprowadzone badania ankietowe. Przechodzimy do konkretnego określenia, co, kto i kiedy może zrobić i budujemy Zintegrowany Plan Działania.

W realizacji ZPB możemy natrafić na pułapki. Oto cztery z nich, których niebezpieczeństwo popełnienia wydaje się największe.

Pierwszy błąd to skupienie się na zdiagnozowanym problemie, a nie na rozwiązaniu. Zdiagnozowanie problemu, o czym wcześniej była mowa, jest niezwykle istotną sprawą, której trzeba

poświęcić dostateczną ilość czasu i uwagi. Co innego jednak zdiagnozowanie, a co innego – nieefektywne drażnienie. Przygotowując ankietę dokładnie zastanawiamy się, co chcemy nią osiągnąć. Czy rzeczywiście istotnym jest pytanie o płęć ankietowanego? Czy ważną informacją będzie dla nas to, czy ankietowany student studiuje na takim, a nie innym wydziale? Czy ważne jest, czy na jakieś pytanie odpowiedzi „tak” udzieliło 23,9% badanych czy też dokładnie 26,4%? Może po prostu wystarczy nam do wyciągnięcia odpowiednich wniosków informacja, że „około ¼” odpowiedziała „tak”? Popełniając omawiany błąd doprowadzamy do stworzenia gęstego gąszczu informacji, z których – w myśl idei ZPB – nic nie wynika.

Drugi błąd jest odwrotnej natury – przechodzimy do rozwiązania problemu bez dokładnej jego identyfikacji.

Błąd kolejny – skupienie się na symptomach, a nie na istocie problemu.

Tu za proste i zrozumiałe porównanie służyć mogą starania o pozbycie się bólu gardła środkami przeciwbólowymi, bez zainteresowania się przyczynami samego bólu, którymi być może jest poważna choroba wymagająca specjalistycznego leczenia.

Ostatnim, ale bardzo istotnym błędem może być dopuszczenie do wycofania się któregośkolwiek z partnerów. Projekt ZPB jest tak skonstruowany, że po wdrożeniu działa przy niewielkim wysiłku jego operatorów. Jednak odpadnięcie którejkolwiek części tej maszyny oznacza jej poważną awarię. Dlatego bardzo ważnym jest doprowadzenie do głębokiego zaangażowania partnerów, a także konieczność natychmiastowej reakcji w sytuacji, gdy ich zaangażowanie się zmniejsza.

3. Obszary i formy realizacji Zintegrowanej Polityki Bezpieczeństwa na terenie Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie

W roku 2006 zrodził się pomysł zainteresowania władz Akademii Ekonomicznej w Krakowie Zintegrowaną Polityką Bezpieczeństwa. Ówczesny Rektor oraz Kanclerz uczelni po

zaznajomieniu się z celami ZPB wyrazili akces do realizacji projektu. Katedra Socjologii AE w miesiącach styczeń – luty 2007 przeprowadziła ankiety wśród pracowników i studentów, diagnozując główne zagrożenia związane z działalnością przestępczą na terenie kampusu AE. Jako podstawowe zagrożenia wyszczególniono⁷ :

- zbyt szybki ruch pojazdów po ciągu dla pieszych,
- kradzieże mienia,
- zaczepki,
- handel narkotykami i obecność dilerów.

W kwietniu 2007 zgodnie z założeniami ZPB Rektor AE podpisał z Komendantem Miejskim Policji w Krakowie „Porozumienie w sprawie wdrożenia programu Zintegrowanego Systemu Bezpieczeństwa na terenie Akademii Ekonomicznej w Krakowie”.

Partnerzy projektu zobowiązali się do realizacji następujących zadań⁸:

- przeprowadzenie cyklu spotkań informacyjno – edukacyjnych z zakresu prewencji kryminalnej,
- ankietowanie społeczności studenckiej w zakresie poczucia bezpieczeństwa celem podjęcia adekwatnych działań prewencyjnych,
- przedstawienie propozycji udoskonaleń w zakresie projektowania przestrzeni pod kątem bezpieczeństwa oraz funkcjonalnych rozwiązań komunikacyjnych na terenie AE.

Partnerzy określili pojęcie Zintegrowanej Polityki Bezpieczeństwa na terenie obecnego Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie. Obejmuje ono:

⁷ *Bezpieczeństwo na terenie obiektów Akademii Ekonomicznej w Krakowie*, Raport badania ankietowego, Akademia Ekonomiczna w Krakowie, Kraków, Luty – marzec 2007, s.11 – 14.

⁸ „*Porozumienie w sprawie wdrożenia programu Zintegrowane Systemu Bezpieczeństwa na terenie Akademii Ekonomicznej w Krakowie*”, Akademia Ekonomiczna w Krakowie, Kraków 2007, s. 2.

- całokształt przedsięwzięć realizowanych na terenie UEK mających na celu poprawę szeroko pojętego bezpieczeństwa studentów, pracowników,
- ciągły proces poszukiwania sposobów na minimalizację sytuacji niebezpiecznych, w jakich mogą się znaleźć osoby na uczelni, w drodze na i z uczelni,
- nieustanną współpracę pomiędzy wszystkimi podmiotami mogącymi mieć wpływ na stworzenie bezpiecznej uczelni.

Z.P.B. realizowana obecnie w Uniwersytecie Ekonomicznym w Krakowie obejmuje następujące obszary:

- przeciwdziałanie
 - a. chuligaństwu i aktom wandalizmu
 - b. kradzieżom i oszustwom
 - c. zagrożeniom nietykalności cielesnej
 - d. rozpowszechnianiu narkotyków i środków odurzających
 - e. aktom terroryzmu
- czynności na rzecz poprawy bezpieczeństwa określone w Zintegrowanym Planie Działania⁹ polegające na:
 - a. zwiększeniu świadomości zagrożeń wśród studentów i pracowników,
 - b. poprawie komunikacji na terenie uczelni oraz bezpieczeństwa ruchu pojazdów i pieszych na kampusie - nowe rozwiązania komunikacyjne wewnątrz kampusu,
 - c. likwidacji utrudnień komunikacyjnych - przebudowa parkingów, powstanie nowych parkingów i dróg ewakuacyjnych.

Realizacja ZPB w UEK przyjęła następujące formy:

- propagowanie informacji o ZPB – strona internetowa /sporządzona specjalnie w tym celu na początku realizacji

⁹ *Zintegrowany Plan Działania*, Kraków, 2007.

programu stale aktualizowana/ oraz coroczne happeningi realizowane przez parlament studencki obejmujące różne zagadnienia tematyczne /np. zagrożenia kradzieżami, zagrożenie narkotykami, bezpieczeństwo w ruchu drogowym itp./,

- ankiety kompleksowe rozdawane na happeningach i przy innych okazjach,
- zbieranie informacji od osób indywidualnych – rozmowy z pracownikami i studentami,
- burze mózgów - poszukiwanie sposobów działania na spotkaniach ze studentami pełnomocnika rektora d.s. bezpieczeństwa,
- prewencja – szkolenia studentów i pracowników dotyczące bezpiecznych zachowań realizowane przez funkcjonariuszy policji i pełnomocnika rektora d.s. bezpieczeństwa.

Starania administracji uczelni i parlamentu studenckiego zmierzające do poprawy bezpieczeństwa studentów i pracowników uczelni zaowocowały otrzymaniem w 2008 roku z rąk Komendanta Wojewódzkiego Policji w Krakowie certyfikatu „Uczelni Wyższej Promującej Bezpieczeństwo”¹⁰. Nadanie certyfikatu było poprzedzone audytem realizowanym przez policjantów Wydziału Prewencji Komendy Wojewódzkiej Policji w Krakowie w następujących obszarach¹¹:

- organizacyjnym,
- infrastrukturalnym,
- technicznym.

Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie pomyślnie przeszedł audyt uzyskując 48 pkt., na 55 możliwych. W kwietniu 2009 roku

¹⁰ *Certyfikat Uczelni Wyższa Promująca Bezpieczeństwo*, Komenda Wojewódzka Policji w Krakowie, Kraków 2008r.

¹¹ *Protokół z posiedzenia zespołu certyfikującego projektu Zintegrowanej Polityki Bezpieczeństwa na terenie Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie*, KWP, Kraków marzec 2008.

Komendant Miejski doceniając zaangażowanie władz uczelni i parlamentu studenckiego podpisał z jego Magnificencją Rektorem „Porozumienie w sprawie współdziałania w zakresie zapewnienia porządku i bezpieczeństwa na terenie Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie”¹². W 2012 roku Porozumienie to zostało przedłużone na kolejne lata.

W roku 2012 policjanci Komendy Wojewódzkiej Policji w Krakowie przeprowadzili audyt dotyczący realizacji Zintegrowanej Polityki Bezpieczeństwa w latach 2009 – 2012 na terenie Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie. Najistotniejszym zagadnieniem realizowanej w tych latach Z.P.B. było przeszkolenie 5868 studentów przez Pełnomocnika Rektora ds. Bezpieczeństwa. Audyt we wszystkich zakresach tematycznych wypadł pomyślnie, dzięki czemu Komendant Wojewódzki przedłużył Uniwersytetowi Ekonomicznemu w Krakowie na kolejne 4 lata „Certyfikat Uczelnia Wyższa Promująca Bezpieczeństwo”¹³.

Porozumienie to oraz działania na rzecz Zintegrowanej Polityki Bezpieczeństwa burzą pewne bariery organizacyjne, systemowe i mentalne, skracają drogę realizacji działań operacyjnych i procesowych Policji na terenie UEK. Praktycznym odzwierciedleniem realizacji wspomnianego porozumienia oraz Z.P.B. były działania operacyjno procesowe realizowane na terenie UEK przez partnerów w latach 2011 – 2012, które przyczyniły się do zatrzymania sprawcy kilkunastu kradzieży, dokonanych na terenie uczelni krakowskich.

4. Podsumowanie

Konkludując należy stwierdzić, że wszyscy partnerzy działający w ramach Zintegrowanego Systemu Bezpieczeństwa na terenie UEK wywiązywali i wywiązują się ze swoich zadań. Realizując poszczególne etapy ZPB administracja uczelni

¹² *Porozumienie w sprawie współdziałania w zakresie zapewnienia porządku i bezpieczeństwa na terenie Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie*, Kraków 2009r.

¹³ *Przedłużenie Certyfikatu Uczelnia Wyższa Promująca Bezpieczeństwo*, Kraków 2012r.

i samorząd uczelni wspólnie pokonują powstające bariery. Samorząd uczelni, jako najważniejszy partner projektu dostrzega korzyści wynikające z jego realizacji. Na forum parlamentu studenckiego toczą się dyskusje zmierzające do wyodrębnienia z parlamentu komisji d.s. Bezpieczeństwa. Dzięki prowadzonym działaniom wśród studentów wzrasta poczucie bezpieczeństwa na terenie uczelni oraz świadomość zagrożeń występujących w życiu codziennym. Wypracowywane są wśród studentów metody przeciwdziałania zagrożeniom czyhającym w środkach komunikacji zbiorowej, w dyskotekach czy pubach. Studenci, szczególnie przyjezdni mają świadomość występujących zagrożeń. Policja postrzegana jest, jako partner, do którego można się zwrócić z pełnym zaufaniem. Jak widać z przytoczonych wyżej przykładów ZPB daje możliwości coraz szerszej współpracy partnerów oraz daje wymierne korzyści dla uczestników programu.

Bibliografia

1. *Analiza przestępczości nieletnich w 1992 roku na tle podstawowych uwarunkowań społecznego nieprzystosowania*, Wydział II Prewencji Komendy Głównej Policji, Warszawa 1993.
2. *Bezpieczeństwo na terenie obiektów Akademii Ekonomicznej w Krakowie*, Raport badania ankietowego, Akademia Ekonomiczna w Krakowie, Kraków, Luty – marzec 2007, s.11 – 14.
3. *Certyfikat Uczelnia Wyższa Promująca Bezpieczeństwo*, Komenda Wojewódzka Policji w Krakowie, Kraków 2008.
4. Kawula S., *Studia z pedagogiki społecznej*, Olsztyn 1996.
5. Piwowarski J, Zachuta A, *Pojęcie bezpieczeństwa w naukach społeczno-prawnych*, Drukarnia GS, Wyższa Szkoła Bezpieczeństwa Publicznego i Indywidualnego „Apeiron” w Krakowie, 2013.

6. *Porozumienie w sprawie współdziałania w zakresie zapewnienia porządku i bezpieczeństwa na terenie Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie, Kraków 2009.*
7. *Porozumienie w sprawie współdziałania w zakresie zapewnienia porządku i bezpieczeństwa na terenie Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie, Kraków 2012.*
8. *Protokół z posiedzenia zespołu certyfikującego projektu Zintegrowanej Polityki Bezpieczeństwa na terenie Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie, KWP, Kraków marzec 2008.*
9. *Przedłużenie Certyfikatu Uczelnia Wyższa Promująca Bezpieczeństwo, Komenda Wojewódzka Policji w Krakowie, Kraków 2012.*
10. *Zintegrowany Plan Działania, Kraków, 2007.*